

בבא בתרא עה

שווערד

1. ספר מחנה אפרים - הלכות דיני אונאה - סימן כד

דברים שאין להם שער קבוע כתב הרב ב"י בס"ר ר"ט דחלב וגיזה שאין להם שער ידוע אלא כל א' קונה כמו שחפץ לית בי' אונאה עכ"ל. וקשה לי עליו דהרי ספרים דאין להם שער ידוע ואפ"ה קי"ל דיש להם אונאה. ולעיקר הקושיא מההיא דמה שתעלה מצודתי מכור לך דקי"ל דאם היה עני ממכרו קיים ומשמע דאין בו אונאה ראייתי להרא"ש ז"ל בתשובה כלל י"ג סי' כ' דף כ"ו ע"ד וז"ל אומר אני דלא שייכא אונאה אלא בחפץ שדמיו ידועים ונתאנה בשומת החפץ, אבל בחכירות אלמועאנה של הקהל לא שייכא אונאה כי אלמועאנה משתנית לפי הזמן פעמים שוחטים הרבה וכו' יע"ש:

2. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא/ב

ומעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באין בספינה ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד שלקחו באלף זוז

3. חידושי הרישב"א מסכת בבא בתרא דף עה עמוד א

והא קמ"ל דאע"ג דאמר ליה חמור וכליו דשק ודוסיקא לא קני. קשיא לי א"כ כי אמר חמור וכליו מאי אהני ליה, וכי תימא לרבנות קלקלי וחבק, פשיטא שדינן כאוכף ומרדעת שהרי צריכין לרכיבה, וי"ל דאילו בסתמא כי לית ליה אוכף ומרדעת לא יהיב ליה, וכיון דאמר חמור וכליו אי לא יהיב ליה כלי רכיבה הרי המכר בטל.

4. יד רמה על בבא בתרא דף עה/א

ולית הלכתא לא כנחום המדי ולא כרבי יהודה, דקימא לן יחיד ורבים הלכה כרבים. הילכך המוכר את החמור לא מכר את כליו, לא שנא אמר לו חמורך זו ולא שנא א"ל חמורך היא. ודוקא בשק ודוסיקא וכומני דהיא מרכבתא דנשי. והוא שאין עוֹדן עליו. אבל באוכף ומרדעת בזמן שעוֹדן עליו דברי הכל מכורין. ושק ודוסיקא וכומני כשעוֹדן עליו, אי נמי אוכף ומרדעת כשאין עוֹדן עליו, איבעיא לן לקמן ולא איפשיט, וכל כי האי גונא חומרא לתובע וקולא לנתבע:

5. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף עה/א

או דילמא בעוֹדן עליו מחלוקת. ק"ל בעוֹדן עליו מאי שנא מפרדות בשאדוקין בקרון שמכורין. ולפי הפי' השני שכתבתי למעלה (עז, ב, ד"ה אמר) דהתם טעמא משום שהדמים מוכיחין, התם היינו טעמא משום דודאי דמי הפרדות שהם רבים מוכיחין במכר, אבל כאן אין דמי השק והדסיקא מודיעין ומוכיחין כל כך בממכר החמור, ואי נמי משום דהתם אין הקרון עשוי לשום תשמיש ולא ראוי לו בלעדי הפרדות או חמורים שמושכין אותו, אבל החמור ראוי הוא להרבה תשמישין בלתי השק והדסיקא והכומני:

6. חדושי הר"ן על בבא בתרא דף עה/ב

אמר אב"י ר' אליעזר ורשב"ג ור"מ ור' נתן וסמכוס ונחום המדי כולהו סבירא להו דכל דמזבין איניש איהו ותשמישתיה זבין. לא קי"ל כחד מיניהו דאע"ג דהני לא שוו אהדדי וכמו שכתב הר"ש ז"ל, כל כה"ג שיטה הוא ודכותה בפ"ק דסוכה (ז' ב') שטה דאית בה תנאי דפליגי אהדדי בהדיא והסכימו הגאונים ז"ל דלא קי"ל כחד מיניהו:

7. הרא"ש על שבת פרק שמונה עשר - סימן ב

אמר אב"י רשב"ג ור"ש ור"י ישמעאל ור' עקיבא כולהו סבירא להו כל ישראל בני מלכים הם. רשב"ג הא דאמרן. ר' שמעון דתנן בני מלכים סכין בשמן ורד ר' שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם. ר' ישמעאל ור' עקיבא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז והיה לבוש איצטלא בת מאה מנה מפשיטין אותה ממנו ומלבישין אותו הראויה לו רבי ישמעאל ור"ע אומרים כל ישראל ראוי לאותה איצטלא. וקיימא לן דכל כי האי גוונא שיטה היא ולית הלכתא כחד מיניהו

8. שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף עה/ב

והא דאמר אב"י רבי אלעזר ורבי שמעון בן גמליאל כו' כלהו סבירי להו דכי מזבין איניש מידי כל תשמישתיה מזבין לאו דאזלי כולהו בחד טעמא דהא רבי אליעזר לא אמר אלא בקורה וטעמא דידיה משום דלא נקרא בית הבד אלא על שם קורה וכן נחום המדי לא פליג על תנא קמא אלא משום דקסבר סתם חמור למשאוי עומד אבל אי הוה סבירא ליה דלרכיבה עומד לא פליג דהא תנא קמא נמי מודה באוכף ומרדעת שהן מכורין ואם כן תנא קמא נמי מיבעי ליה למימני בהדי הנך. ונראה דאב"י לא סבר לה להא דעולא אלא כפשטא דמתניתין דלעיל דכי אמר לו חמור וכליו מכר אוכף ומרדעת אי לא לא ואפילו הכי שק ודיסקיא לא מכר דלאו כליו נינהו דסתם חמור לרכיבה עומד ונחום המדי סבר למשווי עומד ואף על גב דלא אמר לו חמור וכליו שק ודיפקייה וכומני כל שכן אוכף ומרדעת כולן מכורין משום דחזו לתשמישתיה. הראב"ד ז"ל: אבל בעליות כתב הר"י ז"ל זה לשונו, איכא מאן דאמר דאב"י פליג אדעולא דאוקי פלוגתייהו בשק כו' דלעולא טעמא דנחום המדי משום דסתם חמור למשאוי עומד ולפיכך מכורין כמו אוכף ומרדעת לרבנן אבל אב"י סבירא ליה דבאוכף ומרדעת נמי פליגי דרבנן סברי דלא מזבין תשמישתיה ונחום המדי סבר דאיהו ותשמישתיה זבין. ולא נהירא לן הא סברא דכיון דפירשה עולא למתניתין ולא

הוזכר עליה פירוש אחר לית לן למימר דפליג עליה אבבי שלא בא לחלוק על פירוש המשנה שפירש עולא והוה ליה לאבבי לפרש על המשנה פירוש אחר אלא ודאי דאבבי לא פליגא אדעולא. והא דחשיב נחום המדי בהדי הנך דסבירי להו כי מזבין איניש איהו ותשמישתיה זבין אף על גב דרבנן סבירי להו דאוכף ומרדעת מכורין מכל מקום נחום המדי אית ליה מכירת תשמישין טפי מתנא קמא זידיה וכן כלהו אינך דחשיב משום דכל חד מינייהו אית ליה מכירת תשמישין טפי מתנא קמא זידיה...

9. משנה-רש"ש (לגבי הח' בלשון "סית" "בנה")

10. חדושי הר"ן על בבא בתרא דף עז ע/ב

אלא חמור למאי ש"מ היא ובנה קאמר ליה. ודוקא חמור אבל שפחה מיניקה לא דדרך בני אדם לקנות שפחה מיניקה להניק לו את הולד והכי איתא בתוספתא דתניא התם שפחה מעוברת אני מוכר לך פרה מעוברת אני מוכר לך מכר את הולד שפחה מיניקה אני מוכר לך לא מכר את הולד

11. ספר בניהו בן יהוידע על בבא בתרא דף עז/ב

באו ונחשוב חשבוננו של עולם. נ"ל בס"ד דאמרו רז"ל [קדושין מ' ע"ב] לעולם יראה אדם כאלו כל העולם כולי חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, עשה עבירה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה. וידוע דהיצר הרע מטעה את האדם שמראה לו שהוא עצמו רובו זכיות דמחשיך את עיניו, שאינו רואה במומין שלו הרבים ועצומים, ואדם כזה אם תבא לידו מצוה אחת, והיצר הטוב מיעצו למהר לעשותה, יבא היצר הרע ויקררנו באומרו למה תדחוק עצמך בקיום מצוה, הלא אתה עשיר דרובך זכיות, ואם תחסר ממך מצוה זו מה בכך, וכן אם בא לידו עבירה יאמר לו היצר הרע אם תעשנה מה בכך, אך בזאת יהיה האדם שולט ביצר הרע ולא יטעהו בדברים אלו, אם הוא אינו מביט בחשבון עצמו, אלא יראה עצמו מעשיו מעורבים עם מעשים של העולם, הן לזכות הן לחובה, אז ודאי יש לו לחשוב, אולי הוא וכל העולם שקולים הזכיות כנגד העונות, ועתה אם עשה זו המצוה הכריע עצמו וכל העולם לכף זכות, ואם עשה עבירה אחת הכריע הכל לכף חובה, הא ודאי ירוץ למצוה לעשותה ויברח מן העבירה, כי בשלמא בשלו לבדו יוכל היצר הרע להטעותו להראות לו שהוא רובו זכיות, אבל בחשבון של העולם איך יוכל לרמות אותו איך הוא נוטה, לרוב זכיות, או להפך, על כן יאמרו אלו המושלים ביצרם באו ונחשוב חשבוננו של עולם, כלומר לא נחשוב חשבון כל אחד בפני עצמו אלא נחשוב חשבוננו בכללות העולם בתערובת ושותפות הכל ביחד, ואז נוכל לחשוב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. ובסה"ק בן איש חי פרשת שלח לך, פרשתי בס"ד עוד בזה ע"ש:

12. בעל הטורים על במדבר פרק כא פסוק כז

(כז) על כן יאמרו המושלים - בגימטריא אלה המה המושלים ביצרם:

13. ספר מסילת ישרים - פרק ג

כלל הדבר, יהיה האדם מעין על מעשיו פלם ומפקח על כל דרכיו שלא להניח לעצמו הרגל רע ומדדה רעה, פל שכן עברה ופשע. והנני רואה צרף לאדם, שיהיה מדקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו, פסוקים הגדולים אשר יפלוסו תמיד פל עסקיהם למען לא יתקלקלו, ויקבע עתים ונשעות לזה, שלא יהיה משקלו עראי אלא בקביעות גדול, כי רב התולדה הוא. נחמנינו זכרונם לברכה הורונו בפרוש צרף החשבון הזה, והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (בבא בתרא עח, ב), "על כן יאמרו המושלים באו חשבון", (במדבר כא כז), "על כן יאמרו המושלים ביצרם בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה פנגד שוכרה ושכר עברה כנגד הפסדה" וכו'. וזה פי העצה האמתית הזאת לא יוכלו לתת אותה ולא לראות אמתה אלא אותם שפכר יצאו מתחת יד יצרם ומשלו בו, פי מי שהוא עדין חבוש במאסר יצרו אין עיניו רואות האמת הזאת, ואינו יכול להפירה, פי היצר מסמא את עיניו ממש והנה הוא פהולף בחשף שיש לפניו מכשולות ואין עיניו רואות אותם, והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (בבא מציעא פג, ב), "תשת חשף ויהי לילה" (תהלים קד, כ) - זה העולם הזה שדומה ללילה. והבן כמה נפלא המאמר האמתי הזה למי שמעמיק להבין בו. פי הנה חשף הלילה - שני מיני טעיות אפשר לו שיהיה לעין האדם, או יכסה את העין עד שלא יראה מה שלפניו פלל, או שישטעה אותו עד שיפראה לו עמוד פאלו הוא אדם ואדם פאלו הוא עמוד. פן חמרייות וגשמיות העולם הזה הנה הוא חשף הלילה לעין השכל וגורם לו שתי טעיות. האחת, אינו מגיש לו שפראה המכשולות שפדרכי העולם ונמצאים הפתאים הולכים לבטח ונופלים ואובדים מבלי שהגיעם פחד תחלה, והוא מה שאמר הכתוב (משלי ד, יט), "דרךך רשעים פאפלה לא ידעו במה יפלו", ואומר (שם כב, ג), "ערום ראה רעה ונסתר ופתים עברו ונענשו", ואומר (שם יד, ט), "וכסיל מתעבר ובוטח", פי לבם פריא להם פאולם ונופלים טרם ידעו מהמכשול פלל. והטענות השני, והוא קשה מן הראשון, הוא, שמשטעה ראיתם עד שרואים הרע פאלו הוא ממש טוב, והטוב פאלו הוא רע, ומתווד פך מתחזקים ומחזיקים מעשיהם הרעים, פי אין די שחטרה מהם ראית האמת לראות הרעה אשר נגד פניהם, אלא שפראה להם למצא ראיות גדולות ונסיונות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הפוזבות, וזאת היא הרעה הגדולה המלפפתם ומביאתם אל פאר שחת.